

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ε.Ε.Κ.Ε. 25.08.008.001
Ε.Ε.Κ.Ε. 25.08.009.001
Ε.Ε.Κ.Ε. 25.02.001.021
Ε.Ε.Κ.Ε. 05.13.001
(Εγκύκλιος Αρ. 96)
Αρ. τηλ.: 22308930

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΦΟΡΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

11 Ιανουαρίου 2023

Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Οικονομικών,

Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Ενέργειας,
Εμπορίου και Βιομηχανίας,

Γενικό Διευθυντή
Υπουργείου Γεωργίας,
Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

Γενικό Διευθυντή
Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών

Πρόεδρο Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Γεωργίας

**ΘΕΜΑ: Νέο πλαίσιο κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χορήγηση
κρατικών ενισχύσεων
στους τομείς της γεωργίας της δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές,
και στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας**

Επιθυμώ να αναφερθώ στο ως άνω θέμα και να σας πληροφορήσω ότι, στις 14 Δεκεμβρίου 2022, με ισχύ από 1.1.2023 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (εφεξής η «Επιτροπή») ενέκρινε τους αναθεωρημένους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις για τους εν θέματι τομείς. Οι αναθεωρημένοι κανόνες ευθυγραμμίζουν τις κρατικές ενισχύσεις με τις στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ, ιδίως την Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΓΠ), την Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΛΠ), καθώς και με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία. Πρόσθετα, η Επιτροπή αποφάσισε να παρατείνει για ένα έτος την ισχύ του κανονισμού «de minimis» για την αλιεία.

2. Οι αναθεωρημένοι κανόνες είναι οι εξής:

α) Ο Κανονισμός Απαλλαγής κατά κατηγορία στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές («ABER»).

β) Ο Κανονισμός Απαλλαγής κατά κατηγορία στους τομείς της παραγωγής, της μεταποίηση και της εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας («FIBER»).

Οι Κανονισμοί αυτοί κηρύσσουν συγκεκριμένες κατηγορίες ενισχύσεων συμβατές με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις και τις απαλλάσσουν από την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης και έγκρισης από την Επιτροπή, υπό τον όρο ότι πληρούν τις προϋποθέσεις οι οποίες προνοούνται στους εν λόγω Κανονισμούς.

Οι κανόνες που ορίζονται στον ABER και στο FIBER είναι συμπληρωματικοί με εκείνους που ορίζονται στις αντίστοιχες για τους προαναφερθέντες τομείς Κατευθυντήριες Γραμμές, οι οποίες καθορίζουν τους όρους υπό τους οποίους η Επιτροπή αξιολογεί εάν τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης με βάση τους Απαλλακτικούς Κανονισμούς είναι συμβατά με την ενιαία αγορά.

γ) Οι νέες κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας και στις αγροτικές περιοχές («Κατευθυντήριες Γραμμές Γεωργίας»), και οι νέες κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας («Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αλιεία»), αντικατοπτρίζουν την πρόσφατη εμπειρία της Επιτροπής από την εφαρμογή τους, καθώς και τις τρέχουσες στρατηγικές προτεραιότητες της ΕΕ, ιδίως της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής («ΚΓΠ»), του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας («EMFAF»), της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, της Στρατηγική «Farm to Fork» για ένα δίκαιο, υγιεινό και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων και της Στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα 2030.

Οι Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αλιεία θα τεθούν σε ισχύ μόλις είναι διαθέσιμες σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Έως την ισχύ τους συνεχίζουν να ισχύουν οι υφιστάμενες τους κατευθυντήριες γραμμές.

3. Η προαναφερθείσα παράταση του Κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στην αλιεία και υδατοκαλλιέργεια αποσκοπεί να επιτρέψει στην Επιτροπή να ολοκληρώσει τη διαδικασία αναθεώρησής τους, ιδίως αναφορικά με το κατά πόσον η μεταποίηση και η εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας δεν θα πρέπει πλέον να περιλαμβάνονται στον Κανονισμό αυτό, αλλά στον Γενικό Κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Συναφώς, η μεταποίηση και η εμπορία γεωργικών προϊόντων εμπίπτουν ήδη στον Γενικό Κανονισμό de minimis. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά τη διάρκεια του 2023.

4. Οι κύριες αλλαγές στον ABER είναι οι ακόλουθες:

- Συμπερίληψη στις ενισχύσεις για επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συνδέονται με την πρωτογενή γεωργική παραγωγή, των επενδύσεων οι οποίες έχουν ως στόχο τη συμβολή στη βιώσιμη κυκλική βιοοικονομία και προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό και το έδαφος, μεταξύ άλλων με τη μείωση της χημικής εξάρτησης. Στην ίδια κατηγορία ενισχύσεων, έχει περιληφθεί ως επιλέξιμη δαπάνη, η επαναφορά του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού στην προτέρα κατάσταση στις περιπτώσεις επενδύσεων που αποσκοπούν στην αποκατάσταση του παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από θεομηνίες, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα που είναι δυνατό να εξομοιωθούν με θεομηνίες, ασθένειες των ζώων, επιβλαβείς για τα φυτά οργανισμούς ή προστατευόμενα ζώα. Το όριο έντασης της ενίσχυσης για τις επενδύσεις σε γεωργικές

εκμεταλλεύσεις ορίζεται στο 65% με δυνατότητα αύξησης του σε 80% για επενδύσεις όπως από γεωργούς νεαρής ηλικίας, σε 100% για επενδύσεις που συμβάλλουν στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην κυκλική οικονομία και σε έως 100% στην άρδευση.

- Κάλυψη έως 100% του κόστους μετεγκατάστασης κτιρίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- Στον ορισμό «*δυσμενή κλιματικά φαινόμενα που μπορούν να εξομοιωθούν με θεομηνία*» παραμένει το ποσοστό άνω του 30 % καταστροφής της μέσης παραγωγής. Ωστόσο, ως προς τον υπολογισμό της μέσης παραγωγής αυτή δύναται να υπολογίζεται, πρόσθετα των υφιστάμενων προνοιών του ορισμού, με βάση την προηγούμενη τετραετή περίοδο αντί μόνον τριετή ή σε μέσο όρο τριετίας, υπολογιζόμενο με βάση την προηγούμενη οκταετία αντί μόνον πενταετία.
- Διεύρυνση του πεδίου νόσων των ζώων και των επιβλαβών για τα φυτά οργανισμών που καλύπτονται στις αντίστοιχες ενισχύσεις για τις δαπάνες πρόληψης, ελέγχου και εξάλειψης νόσων και επιβλαβών οργανισμών.
- Νέα κατηγορία ενίσχυσης στο άρθρο για τις ενισχύσεις για την καταβολή ασφαλιστρών, η οποία αφορά ενισχύσεις υπό μορφή καταβολής χρηματοδοτικών εισφορών σε «*ταμεία αλληλοβοήθειας*», ήτοι σε «*σύστημα διαπιστευμένο από κράτος μέλος σύμφωνα με την εθνική του νομοθεσία για την ασφάλιση των γεωργών μελών μέσω της καταβολής αντισταθμιστικών ενισχύσεων στους γεωργούς - μέλη που υφίστανται οικονομικές απώλειες*».
- Ενισχύσεις για την πρόληψη ή την αποζημίωση των ζημιών που προκαλούνται από προστατευόμενα ζώα, οι οποίες προνοούνταν μόνο στις Κατευθυντήριες Γραμμές γεωργίας.
- Οι ενισχύσεις για τη διατήρηση των γενετικών πόρων στη γεωργία που συνδέονται με γεωργο-περιβαλλοντικό-κλιματικές δεσμεύσεις, οι οποίες αφορούν τοπικές φυλές ζώων ή φυτικούς γενετικούς πόρους που απειλούνται με εξαφάνιση.
- Οι ενισχύσεις για δεσμεύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν, σε εθελοντική βάση, την υλοποίηση πράξεων που συνίστανται σε μία ή περισσότερες δεσμεύσεις που προνοεί η προαναφερθείσα κατηγορία ενισχύσεων.
- Οι ενισχύσεις για συνεργασία στον γεωργικό τομέα για την επίτευξη ενός ή περισσότερων από τους στόχους που καθορίζονται στο άρθρο 6 (1) και (2) του Κανονισμού για τα στρατηγικά σχέδια για την ΚΓΠ. Καλύπτεται η συνεργασία μεταξύ διαφόρων επιχειρήσεων του τομέα της γεωργίας, της διατροφικής αλυσίδας και άλλων παραγόντων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της γεωργίας, για δραστηριότητες όπως, η ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, και η ανάπτυξη μικρών εφοδιαστικών αλυσίδων και τοπικών αγορών.
- Οι ενισχύσεις λόγω μειονεκτημάτων που σχετίζονται με περιοχές Natura 2000.
- Οι ενισχύσεις για γεωργο-περιβαλλοντικό-κλιματικές δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται σε εθελοντική βάση για την υλοποίηση πράξεων με σκοπό τη διατήρηση γεωργικών πρακτικών που συμβάλλουν θετικά στο περιβάλλον και στο κλίμα.
- Οι ενισχύσεις για βιολογική γεωργία σε επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν, σε εθελοντική βάση, τη δέσμευση να στραφούν σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας ή να τις διατηρήσουν.
- Στο πλαίσιο του Τμήματος 7 του ABER «*Ενισχύσεις υπέρ ΜΜΕ σε αγροτικές περιοχές*» προνοούνται κατηγορίες ενισχύσεων «*για βασικές υπηρεσίες και υποδομές σε αγροτικές περιοχές που χορηγούνται στο πλαίσιο στρατηγικού σχεδίου της ΚΓΠ*», οι οποίες καλύπτουν, ιδίως, επενδύσεις για τη δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση κάθε είδους υποδομών, δημιουργία, βελτίωση ή επέκταση τοπικών βασικών υπηρεσιών για τον

αγροτικό πληθυσμό, τουριστικές υποδομές μικρής κλίμακας, μετατόπιση δραστηριοτήτων και μετατροπή κτιρίων σε αγροτικούς οικισμούς. Οι επενδύσεις αυτές υλοποιούνται σύμφωνα με σχέδια ή στρατηγική τοπικής ανάπτυξης.

- Οι ενισχύσεις για την κάλυψη δαπανών που πραγματοποιούνται από ΜΜΕ οι οποίες συμμετέχουν σε έργα ΤΑΠΤΚ, και ορίζονται ως τοπική ανάπτυξη LEADER στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ.
- Πέραν των ως άνω, υφίσταται υποχρέωση δημοσίευσης στην διαδικτυακή πύλη Transparency Award Module (TAM) κάθε ενίσχυσης προς ορισμένη επιχείρηση είτε στο πλαίσιο σχεδίου είτε ως ατομική χορηγία (ad hoc) που υπερβαίνει τις 10.000 ευρώ στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής και των 100.000 ευρώ για δικαιούχους που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων.
- Εφεξής, οι συνοπτικές πληροφορίες για κάθε μέτρο ενίσχυσης κοινοποιούνται στην Επιτροπή εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου, αντί εντός 10 εργάσιμων ημερών πριν την έναρξη εφαρμογής του που προνοεί ο υφιστάμενος ΑΒΕΡ.

5. Οι αναθεωρημένες Κατευθυντήριες Γραμμές για τη γεωργία εισάγουν τις ακόλουθες κύριες αλλαγές:

- Μια νέα, απλουστευμένη διαδικασία για την έγκριση κρατικών ενισχύσεων για μέτρα που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της ΚΓΠ.
- Διευρυμένο πεδίο μέτρων κρατικών ενισχύσεων. Ειδικότερα, οι κατηγορίες ενισχύσεων που αναφέρθηκαν ανωτέρω για τον ΑΒΕΡ έχουν περιληφθεί στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τη γεωργία ως προς επιλέξιμες δαπάνες ή εντάσεις ενίσχυσης που δεν καλύπτονται από τον ΑΒΕΡ, υπό προϋποθέσεις για κάθε κατηγορία ενισχύσεων με βάση τις Κοινές Αρχές Αξιολόγησης, στο Κεφάλαιο 3 των Κατευθυντηρίων Γραμμών «Αξιολόγηση της συμβατότητας σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης».
- Προϋπόθεση ότι, όλες οι κοινοποιήσεις κρατικών ενισχύσεων θα πρέπει να περιλαμβάνουν εκτίμηση του κατά πόσον η ενισχυόμενη δραστηριότητα αναμένεται να έχει περιβαλλοντικές και/ή κλιματικές επιπτώσεις, λαμβανομένης υπόψη της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος και των προτύπων για την καλή γεωργική και περιβαλλοντική κατάσταση της γης (ΚΓΠΚ) σύμφωνα με τον σχετικό ενωσιακό Κανονισμό.

6. Αναφορικά με την αναθεώρηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας σημειώνονται τα εξής.

α) Ο FIBER αναθεωρείται, με κυριότερες αλλαγές τις εξής:

- Πέραν των ΜΜΕ οι οποίες δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, μεταποίηση ή εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, στο πεδίο εφαρμογής του εμπίπτουν Δήμοι αναφορικά με τις ενισχύσεις την κάλυψη δαπανών των Δήμων που συμμετέχουν σε έργα ΤΑΠΤΚ, και οι αλιευτικοί λιμένες, τόποι εκφόρτωσης, ιχθυόσκαλες και καταφύγια για βελτιώσεις στις εν λόγω υποδομές.
- Όσον αφορά τις κατηγορίες ενισχύσεων για «*προώθηση της βιώσιμης αλιείας και της αποκατάστασης και διατήρησης των υδρόβιων βιολογικών πόρων*», προϋποτίθεται, όταν χορηγείται ενίσχυση όσον αφορά αλιευτικό σκάφος της Ένωσης, ότι το εν λόγω

σκάφος δεν μεταβιβάζεται ούτε μετανηολογείται εκτός της Ένωσης για τουλάχιστον πέντε έτη από την τελική πληρωμή για την πράξη που έλαβε ενίσχυση.

- Κατηγορία ενισχύσεων για την πρώτη απόκτηση αλιευτικού σκάφους ή την κτήση μερικής κυριότητας επί αλιευτικού σκάφους, με μέγιστο ποσοστό έντασης ενίσχυσης 40 % και ανώτατο ποσό τις 75.000 ευρώ.
- Ενισχύσεις για επενδύσεις που αυξάνουν την παραγωγικότητα ή έχουν θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον στην υδατοκαλλιέργεια, όπως για τον εκσυγχρονισμό των μονάδων υδατοκαλλιέργειας.
- Ενισχύσεις για την πρόληψη, καταπολέμηση και εξάλειψη των ασθενειών των ζώων σε επιχειρήσεις υδατοκαλλιέργειας και τον μετριασμό των ζημιών που προκαλούνται από τις εν λόγω ασθένειες.
- Διεύρυνση του πεδίου κάλυψης αναφορικά την πρόληψη και τον μετριασμό ζημιών που προκαλούνται από δυσμενή κλιματικά φαινόμενα που είναι δυνατό να εξομοιωθούν με θεομηνία και την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες.
- Ενισχύσεις για την πρόληψη, τον μετριασμό και την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από προστατευόμενα ζώα στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας.
- Όπως και στον ABER, η κοινοποίηση συνοπτικών στοιχείων στην Επιτροπή θα πρέπει να πραγματοποιείται εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.
- Η υποχρέωση δημοσίευσης στην διαδικτυακή πύλη Transparency Award Module (TAM) είναι υποχρεωτική για κάθε χορήγηση ενίσχυσης που υπερβαίνει το ποσό των 10.000 ευρώ.

β) Ως προς τις αναθεωρημένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αλιεία σημειώνονται τα ακόλουθα:

- Το ευρύτερο πεδίο κάλυψης αναφορικά με την εφαρμογή μέτρων που στοχεύουν στις ασθένειες των ζώων στην υδατοκαλλιέργεια, επιτρέποντας τη χορήγηση ενίσχυσης για ασθένειες των ζώων που δεν καλύπτονταν με ενίσχυση με τις υφιστάμενες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αλιεία, και για ζημίες από χωροκατακτητικά ξένα είδη.
- Εισαγωγή νέων κατηγοριών ενισχύσεων, όπως ενισχύσεις για στόλο και μέτρα παύσης λειτουργίας (σύμφωνα με τον Κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας («ΕΤΘΑΥ»)) και ενισχύσεις για επενδύσεις σε εξοπλισμό που συμβάλλει στην ασφάλεια των αλιευτικών σκαφών στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης.

7. Το ως άνω αναθεωρημένο πλαίσιο κανόνων θα εφαρμόζεται από την 1η Ιανουαρίου 2023 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2029.

8. Ως προς μέτρα κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόζονται με τους υφιστάμενους Κανονισμούς ABER και FIBER, τα μέτρα αυτά μπορούν να εφαρμόζονται για περίοδο 6 μηνών, ήτοι έως τις 30.6.2023, ώστε να τα κράτη μέλη να μπορούν να τα προσαρμόσουν με βάση το νέο πλαίσιο Κανονισμών για αδιάκοπη εφαρμογή τους.

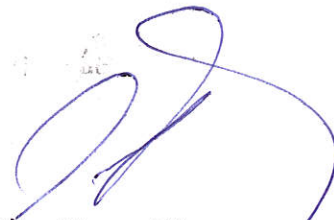
9. Ως προς τις Κατευθυντήριες Γραμμές τονίζεται ότι, με βάση τις τελικές διαδικαστικές τους πρόνοιες «τα κράτη μέλη καλούνται να διαβιβάσουν τη ρητή και άνευ όρων συγκατάθεσή τους ως προς τα προτεινόμενα κατάλληλα μέτρα εντός δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εάν η Επιτροπή δεν λάβει απάντηση, θα θεωρήσει ότι το εν λόγω κράτος μέλος δεν συμφωνεί με τα προταθέντα μέτρα.» (υπογράμμιση δική

μας). Παρακαλώ όπως, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, ως Αρμόδια Αρχή, μας ενημερώσει σχετικά με την προπαρατεθείσα αυτοδήλου περιεχομένου πρόνοια.

10. Τα κείμενα των ως άνω κανόνων ευρίσκονται αναρτημένα στον ιστότοπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Επιτροπής και πρόσβαση σ' αυτά είναι εφικτή από τον κάτωθι σύνδεσμο του εν λόγω ιστοτόπου.

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7670

11. Εν κατακλείδι, παραμένουμε στη διάθεση σας για περαιτέρω επεξηγήσεις, ιδίως ως προς τις προοπτικές που διανοίγονται με το αναθεωρημένο κανονιστικό πλαίσιο προς όφελος των εν λόγω τομέων και της ανάπτυξης ευρύτερα.

Στέλλα Μιχαηλίδου
Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων